

УДК 37.013+378:398.1

UDC 37.013+378:398.1

DOI: [10.31475/ped.dys.2021.30.06](https://doi.org/10.31475/ped.dys.2021.30.06)

ОЛЬГА КОСОВИЧ,

доктор філологічних наук, професор

*(Україна, Тернопіль, Тернопільський національний університет імені Володимира Гнатюка,
вул. Максима Кривоноса, 2)*

OLGA KOSOVYCH,

Doctor of Philological Sciences, Professor

*(Ukraine, Ternopil, Ternopil Volodymyr Hnatyuk National Pedagogical University, Maksym
Kryvonis St., 2)*

ORCID: [0000-0002-1651-9769](https://orcid.org/0000-0002-1651-9769)

**Критерії відбору навчальних матеріалів у навчанні аудіюванню
на старшому етапі загальноосвітньої середньої школи**

**Criteria for Selection of Educational Materials in the Training of Listening
at the Senior Stage of the Secondary High School**

У статті йдеться про методiku викладання навчання аудіюванню, що повинна бути спрямована на вміння зрозуміти іноземну мову при одно-або дворазовому прослуховуванні з або без зорової невербальної опори і з подальшим її використанням в різних видах мовленнєвої діяльності і в мовних ситуаціях. Завдяки освоєнню технік аудіювання учень повинен навчитися аналізувати ситуації спілкування (місце, час, співрозмовника, мета контакту), приймати рішення про програму своєї мовної і немовної поведінки, орієнтованої на досягнення комунікативної мети з урахуванням ситуації спілкування. Організація навчального матеріалу, прийоми і способи навчання аудіювання, система вправ повинні враховувати особистість учня – його потреби, мотиви, здібності, активність й інтелект. Також варто зупинитися і на використанні сучасних технологій у навчанні з використанням інтернет-ресурсів, які сьогодні набувають все більшої значущості. Інтернет розглядається одним з провідних новітніх технологій навчання, позаяк його можливості в галузі освіти є безмежними: організація і планування процесу навчання, пошук інформації як для вчителя, так і для його учнів, підбір текстів для учнів з різним рівнем володіння англійською мовою.

Ключові слова: аудіювання, англійська мова, автентичний аудіоматеріал, критерії відбору матеріалу.

This paper deals with the teaching methodology of listening comprehension, which should focus on the ability to understand a foreign language by listening once or twice with or without visual non-verbal support and then using it in various speech activities and speech situations. By mastering listening techniques, students will learn to analyse communication situations (place, time, interlocutor, purpose of contact) and decide on a programme of their linguistic and non-linguistic behaviour that is oriented towards a communicative goal, taking into account the communication situation. The organisation of learning material, techniques and methods of teaching listening comprehension, the system of exercises should take into account the student's personality – his or her needs, motives, abilities, activity and intellect. It is also worth mentioning the use of modern technologies in teaching with the use of Internet resources, which are becoming increasingly important today. The Internet is regarded as one of the leading cutting-edge learning technologies, as its possibilities in the field of education are limitless: organisation and planning of the learning process, search for information for both the teacher and his/her students, selection of texts for students with different levels of English proficiency.

Key words: listening, English, authentic audio material, criteria for selection of material.

Вступ / Introduction. Головною метою вивчення іноземної мови є отримання достатнього рівня навичок іншомовної комунікації, необхідних для спілкування в певних галузях життя. Серед шести рівнів опанування мовою, що є рекомендовані Радою Європи та прийняті для випускників загальноосвітніх навчальних закладів є рівень B1 (незалежний користувач). Цей рівень уможливує досягнення функціональної грамотності в опануванні іноземною мовою, що дійсно передбачає мовну взаємодію з носіями мови як з приватною метою, так і з метою міжнародної співпраці. Переконані, що одним з оптимальних методів наближення навчального процесу в загальноосвітніх навчальних закладах до реального життя є культурно спрямоване оволодіння іноземною мовою (Абакумова О., 2016; , Бриксіна І., 2016; Шіріна М., 2018), а саме з допомогою

використання автентичних аудіоматеріалів на уроках іноземної мови. Підґрунтям для сучасної методики викладання іноземної мови є використання автентичних джерел для формування навичок спілкування.

Мета та завдання / Aim and Tasks. Метою дослідження є виявлення критеріїв відбору навчальних матеріалів у навчанні аудіюванню у старших класах та, загалом, специфіки використання аудіоматеріалів на старшому етапі навчання англійської мови. Досягненню поставленої мети сприятиме вирішення таких **завдань**: описати можливості використання аудіоматеріалів в навчанні іноземної мови на старшому етапі; дати характеристику критеріям відбору навчальних аудіоматеріалів; розробити рекомендації по роботі з аудіоматеріалами на старшому етапі навчання англійської мови.

Методи / Methods. Методами дослідження, які сприяють досягненню поставленої мети і вирішенню завдань, були визначені такі: аналіз літератури з теми дослідження; синтез і узагальнення; метод опису у розробці методики використання аудіоматеріалів на старшому етапі навчання англійської мови.

Результати / Results. У методичній літературі можна знайти безліч класифікацій аудіювання: за метою і характером сприйняття інформації (Пушкіна А., 2012, с. 72–78); за значенням і формою перебігу смислового сприйняття під час спілкування (Гальскова Н., 2006, с. 335); за швидкістю обробки основної інформації (Багрова А., 2016, с. 162–173); за обсягом розуміння прослуханого матеріалу (Багрова А., 2016, с. 162–173). Сміслова переробка інформації під час аудіювання спрямована на отримання таких результатів, як ідентифікація слів і їх значень, встановлення зв'язків між словосполученнями в реченні, між окремими пропозиціями і попередньою частиною тексту.

З практики відомо, що механізми аудіювання рідною та іноземною мовою однакові, проте відрізняються вони лише рівнем функціонування, ступеня сформованості, умінням оперувати мовними підходами і мовленнєвими способами формулювання думки. Тому методика навчання аудіюванню залишається традиційною, як і в навчанні рідної мови, так і іноземної і полягає в правильному виборі тексту для аудіювання. Відбір або складання тексту для аудіювання підпорядковані основним вимогам навчальної програми, з урахуванням конкретних умов навчання. З практики викладання відомо, що підбір матеріалу для аудіювання повинен включати кілька різновидів текстів, простих, складних і спеціально орієнтованих, призначених для розвитку певних механізмів аудіювання. Важливим у навчанні аудіюванню є також напрацювання навичок продукування власних суджень і вираження своєї думки про прослухане повідомлення на основі минулого досвіду та контексту.

Обговорення / Discussion. Ефективність навчання іноземної мови багато в чому залежить від правильного добору навчального матеріалу. У методичній літературі проблема відбору навчального матеріалу вирішується по-різному, залежно від характеру текстів та конкретних цілей роботи з ними. Ґрунтуючись на характері матеріалу, дослідники розробили до них вимоги (С.В.Носоновіч, Р.П.Мільруд, С.К.Фоломкіна), а також критерії та принципи відбору автентичних матеріалів: наукових (С.О.Кітаєва, О.С.Можаєва), публіцистичних (О.М.Богомолів), художніх (Т.О.Вдовіна, Н.В.Кулібіна, Т.К.Левіна, Л.П.Смеляков). Проблема відбору навчального матеріалу для навчання іноземної мови досліджувалася в роботах О.С.Балахонова, Л.В.Добровольської, С.О.Кітаєва, С.В.Радецької, Т.С.Серової, О.С.Можаєвої.

Хоча відбір навчального матеріалу для навчання іноземної мови виступає об'єктом дослідження багатьох вчених, аналіз методичної літератури показав, що проблема реалізації відбору текстів, а особливо аудіотекстів, з метою їх подальшого використання в навчанні аудіюванню учнів старшої школи іноземної мови залишається все ще невирішеним.

Відповідно до принципу проблемності, англійськомовний аудіоматеріал не повинен містити недостатню, надлишкову, суперечливу або імпліцитно виражену соціокультурну інформацію. Основою для створення проблемної ситуації, яка формулюється в завданні до вправи, є поєднання відомого і невідомого компонентів в структурі навчальної діяльності учня, а також наявність у нього пізнавальної потреби в рішенні поставленого педагогом інтелектуального завдання.

Реалізація принципу наочності передбачає цілеспрямоване, функціонально адекватне використання графічної та образної наочності при навчанні англійської мови для демонстрації соціокультурної специфіки англійськомовного лінгвосоціуму, різних сфер його життя і життєдіяльності.

Крім основних вимог, що пред'являються до всіх навчальних текстів (виховна цінність, відповідність віковим особливостям учнів та їх мовному досвіду в іноземній і рідній мовах, наявність проблеми, яка викликає інтерес у школярів), до аудіотексту висувається низка додаткових вимог (Методика обучения иностранным..., 2016, с. 189). Перш за все, це вимоги до композиції аудіотексту: наявність експозиції; простота викладу і логічність побудови; обмежень кількості сюжетних ліній і персонажів; чітке формулювання головної думки на початку / в кінці

тексту / в заголовку (Шеншина А., 2014, с. 1056–1060).

Крім того, аудіотекст повинен представляти різні форми мови – монолог, діалог, діалог-монолог (з мінімумом діалогу) і не мати надлишкових елементів інформації. До останніх відносяться елементи, не пов'язані безпосередньо зі змістом (вступне слово, повтори, синонімічні вирази, контактуючі слова), позамовні елементи мови, елементи риторичної стратегії (паузи, повтори, переформулювання, опис окремих ситуацій з інших позицій, наповнювачі мовчання).

Раціональний відбір автентичних англомовних аудіофайлів фільмів в якості навчального матеріалу повинен здійснюватися на основі врахування якісних і кількісних критеріїв. Урахування **тематичного критерію** передбачає відбір матеріалу за соціокультурними темами і підтемами, виявленими з-допомогою вивчення інтересів учнів, а також концентричну організацію відібраного навчального матеріалу в рамках теми. Згідно з **критерієм соціокультурної цінності**, перевага віддається аудіотексту з високим і середнім соціокультурним потенціалом, що містить сучасну, загальновідому і типову інформацію про країну, мова якої вивчається. Реалізація **критерію інформативності** передбачає відбір текстового матеріалу, який містить актуальну і нову для учнів соціокультурну інформацію. За організації роботи з аудіоматеріалами на уроці англійської мови виникає потреба в обліку кількісного критерію – об'єму англомовного аудіотексту, який визначається з урахуванням часу, відведеного на прослуховування (Лебединский С. & Гербик Л., 2011, с. 309).

За основу відбору аудіоматеріалів ми вибрали низку критеріїв. Під «критеріями відбору», слідом за Г.М. Серьогіним, ми розуміємо основні ознаки, на основі яких якісно і кількісно оцінюються матеріали з метою їх невикористання/використання як матеріалів для навчання відповідно до мети навчального процесу (Серегин Г., 2011, с. 48–50). Вважаємо за доцільне використовувати комплексні (методичні) критерії відбору. Комплексний характер цих критеріїв обумовлений специфікою методики як науки, яка базується на даних лінгвістики, психології, педагогіки і суміжних наук (Косович О., 2017).

На основі проаналізованих робіт з навчання різним видам мовної діяльності в загальноосвітній школі (О.С.Балахонов, О.В.Бірюк, О.Ю.Бочкарьова, Л.В.Городнічя, Л.В.Добровольська, Н.В.Єлухіна, С.О.Кітаєва, О.О.Коломінова, О.С.Малюга, Р.П.Мільруд, О.В.Мусницький, О.В.Носоновіч, С.В.Радецька, Т.М.Серова, С.І.Шевченка) виділяємо наступні критерії відбору текстів (Казакова М., 2016, с. 50–59): 1) справжність (автентичність); 2) тематичність; 3) інформативність; 4) науковість; 5) комунікативність; 6) доступність у мовному і змістовному відношенні; 7) доступність за обсягом і структурою.

Охарактеризуємо кожен з них з метою подальшого відбору аудіоматеріалів для використання на уроках іноземної мови на старшому етапі навчання аудіюванню англійської мови. Аутентичними вважаються тексти (аудіо-та аудіовізуальні матеріали), що не призначені для навчальних цілей і були створені для носіїв мови (Глазырина Е., 2015, с. 135–137). На користь використання саме автентичних неадаптованих аудіотекстів існує ціла низка аргументів: використання спрощених, «неприродних» текстів призводить в майбутньому до ускладненого переходу до сприйняття текстів з дійсного життя реальних ситуацій; «препаровані» аудіоматеріали можуть втратити характеристики автентичного тексту, оскільки вони не мають авторської індивідуальності; автентичні аудіоматеріали демонструють мовне існування у форматі, прийнятному її мовцями, в природному соціальному контексті» (Глазырина Е., 2015, с. 135–137).

Як зауважують І.М.Кузнецова і М.В.Куркай, перевагою автентичних матеріалів є можливість їх впливу на розвиток лінгвосоціокультурної компетенції (Кузнецова І., 2016, с. 182–185). Лінгвістична форма тексту повинна впливати на формування мовної компетенції учнів. Наявність нової інформації поповнює тезаурус учнів з відповідної теми. Тим самим можна досягти певного рівня предметної компетенції. Відповідно до тематичного критерію передбачається обмеження відбору аудіоматеріалів рамками проблематики досліджуваної теми. Комунікативна спрямованість аудіоматеріалів зумовлює вирішення відповідних комунікативних завдань. Ті, що навчаються повинні зрозуміти іншомовний текст, вилучити необхідну інформацію, інтерпретувати її адекватно задуму і зробити власні висновки.

Відбір аудіотексту за критерієм доступності в мовному і змістовному відношенні і за обсягом повідомлення створює основу для комунікативної спрямованості навчання іноземної мови. Розглянемо доступність текстів за вказаними параметрами. Доступність за змістом визначаємо відповідно до положень, які розкривають градацію труднощів в сприйнятті повідомлення по категорії змісту. Ці положення стосуються теми і предметного змісту (фактів), особливостей викладу фактів (логіки викладу), наявності або відсутності чітко визначених віх повідомлення, що деталізує інформацію, яка вимагає від учнів домислювання, і комунікативно-мовної форми тексту.

Необхідно відбирати аудіоматеріали з дедуктивним викладом думок, поступово переходячи до текстів з індуктивним викладом з чітким викладом фактів, окресленими смисловими віхами, і які

мають градацію за рівнем змістовної складності. Доступність аудіоматеріалів за характером мовного матеріалу потрібно забезпечувати, дотримуючись певних вимог по доступності лексичного, граматичного і синтаксичного матеріалу. Позаяк, як правило, аудіоматеріали для навчання іноземної мови організуються навколо певного предметно тематичного комплексу, в них спостерігається використання обмеженого набору лексичних одиниць. Тематика аудіотексту допомагає ідентифікувати значення полісемантичних лексичних одиниць.

Застосунок аудіовізуальних матеріалів на уроці англійської мови за своїм змістом реалізує «принципи: наочності; міцності; активності» (Гальскова Н., 2006, с. 335). Ці принципи суттєво оптимізують навчальний процес, позаяк засвоєння знань розпочинається з чуттєвого сприйняття, урок стає забарвленим в емоційному плані, учнів це зацікавлює, а, відтак, збуджує їх мислення. Учні зберігають у пам'яті вивчений мовний та мовленнєвий матеріал, оскільки він володіє емоційним забарвленням; учні виявляють інтелектуальну, емоційну і мовну активність, позаяк відчувають потребу в оволодінні мовою. Однак для того, аби використання аудіоматеріалів принесло свої результати і процес формування іншомовних фонетичних навичок в учнів на старшому етапі навчання був ефективним, вкрай необхідно дотримуватися систематичності в їх застосуванні.

При застосуванні аудіоматеріалів в учнів розвиваються два види мотивації: перша – коли матеріал цікавий сам по собі; друга – коли учень розуміє мову аудіотексту. Це приносить задоволення учням і формує бажання до подальшого вивчення іноземної мови. Відтак, вчитель повинен прагнути, щоб учні отримували задоволення саме через розуміння мови.

Висновки / Conclusions. Таким чином, методика викладання навчання аудіюванню повинна бути спрямована на вміння зрозуміти іноземну мову при одно-або дворазовим прослуховуванню з або без зорової невербальної опори і з подальшим її використанням в різних видах мовленнєвої діяльності і в мовних ситуаціях. Завдяки освоєнню технік аудіювання учень повинен навчитися аналізувати ситуації спілкування (місце, час, співрозмовника, мета контакту), приймати рішення про програму своєї мовної і немовної поведінки, орієнтованої на досягнення комунікативної мети з урахуванням ситуації спілкування. Організація навчального матеріалу, прийоми і способи навчання аудіювання, система вправ повинні враховувати особистість учня – його потреби, мотиви, здібності, активність та інтелект. Також варто зупинитися і на використанні сучасних технологій у навчанні з використанням інтернет-ресурсів, які сьогодні набувають все більшої значущості. Інтернет розглядається одним з провідних новітніх технологій навчання, позаяк його можливості в галузі освіти є безмежними: організація і планування процесу навчання, пошук інформації як для вчителя, так і для його учнів, підбір текстів для учнів з різним рівнем володіння англійською мовою.

Використання інтернет-ресурсів в навчанні аудіювання дозволяє не тільки інтенсифікувати навчальний процес, але й забезпечити рівень володіння англійською мовою з урахуванням сучасних запитів соціуму. Згадані вище моменти з позиції методики викладання роблять актуальним використання Інтернету в системі навчання англійської мови, забезпечують найбільш ефективний розвиток такого виду мовленнєвої діяльності як аудіювання, зокрема. Критеріями відбору текстів для аудіювання є: 1) справжність (автентичність); 2) тематичність; 3) інформативність; 4) науковість; 5) комунікативність; 6) доступність в мовному і змістовному відношенні; 7) доступність за обсягом і структурою. Резюмуючи вищесказане, зазначимо, що для навчання іноземної мови на старшому етапі навчання доцільно відбирати автентичні, комунікативно-спрямовані аудіотексти, пов'язані з досліджуваною темою, які характеризуються новизною і пізнавальною цінністю.

Список використаних джерел і літератури:

- Абакумова, И. А.** (2016). Особенности обучения иностранным языкам в контексте диалога культур. *Мир науки. Педагогика и психология*, 6, 1–7 [in Russian].
- Багрова, А. Я.** (2016). Задачи и способы обучения аудированию на иностранном языке в средней школе. *Вестник Московской международной академии*, 1, 162–173 [in Russian].
- Брыксина, И. Е.** (2016). Особенности межкультурного взаимодействия на занятиях по иностранному языку и факторы, влияющие на процесс межкультурной коммуникации, опосредованной текстом. *Вестник Томского государственного университета*, 2 (154), 11–20 [in Russian].
- Гальскова, Н. Д., & Гез, Н. И.** (2006). Теория обучения иностранным языкам: Лингводидактика и методика. Москва: Академия [in Russian].
- Глазырина, Е. С.** (2015). Аутентичность языкового материала как фактор повышения мотивации студентов при обучении иностранному языку для специальных целей. *Вестник Омского государственного педагогического университета. Гуманитарные исследования*, 3 (7), 135–137 [in Russian].
- Казакова, М. А.** (2016). Аутентичные текстовые материалы в обучении иностранному языку. *Вестник БГУ. Образование. Личность. Общество*, 4, 50–59 [in Russian].
- Косович, О. В.** (2017). Класифікація і критерії відбору навчального матеріалу для формування

англомовної аудитивної компетентності студентів. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*, 214–224 [in Ukrainian].

Кузнецова, И. Н. (2016). Аутентичные материалы как средство развития навыков чтения в преподавании иностранного языка: критерии выбора и преимущества. *Филологические науки. Вопросы теории и практики*, 7-1 (61), 182–185 [in Russian].

Лебединский, С. И., & Гербик, Л. Ф. (2011). *Методика преподавания английского языка как иностранного*. Минск [in Russian].

Методика обучения иностранным языкам (учебное пособие для студентов Института математики и механики им. Н. И. Лобачевского по направлению «педагогическое образование (с двумя профилями подготовки)» (2016). Казань: КФУ [in Russian].

Пушкина, А. В. (2012). Обучение аудированию как базовый компонент в процессе подготовки будущих переводчиков. *Полилингвистичность и транскультурные практики*, 2, 72–78 [in Russian].

Серегин, Г. М. (2011). Диагностика уровней понимания учебного материала. *Инновационные проекты и программы в образовании*, 3, 48–50 [in Russian].

Шеншина, А. П. (2014). Современные требования к аудиовизуальной среде на уроке английского языка. *Молодой ученый*, 3, 1056–1060 [in Russian].

Ширина, М. С. (2018). Развитие межкультурных и межъязыковых связей на базе культурно-образовательной языковой школы. *Ученые записки*, 1 (45), 31–37 [in Russian].

Kosovych O., & Sokol, M. (2020). Linguo-didactic aspect of formation of professionally-oriented lexical competence of students of the speciality «Jurisprudence». *ScienceRise: Pedagogical Education*, 2 (35), 4–7 [in English].

Kosovych O., Sokol M., Tsaryk O., Rybina N., et al. (2020). Native Language in the Process of Foreign Language Studying at the Higher School: Psychological Aspects of Bilingualism. *International Journal of Applied Exercise Physiology*, 9 (4), 80–89 [in English].

References:

Abakumova, I. A. (2016). Osobennosti obucheniya inostrannym yazykam v kontekste dialoga kultur [Peculiarities of Foreign Language Teaching in the Context of the Dialogue of Cultures]. *Mir nauki. Pedagogika i psikhologiya – World of Science. Pedagogy and Psychology*, 6, 1–7 [in Russian].

Bagrova, A. Ya. (2016). Zadachi i sposoby obucheniya audirovaniyu na inostrannom yazyke v srednej shkole [Objectives and Ways of Teaching Listening in a Foreign Language in Secondary School]. *Vestnik Moskovskoy mezhdunarodnoy akademii – Bulletin of Moscow International Academy*, 1, 162–173 [in Russian].

Bry'ksina, I. E. (2016). Osobennosti mezhkulturnogo vzaimodejstviya na zanyatiyax po inostrannomu yazyku i faktory, vliyayushchie na process mezhkulturnoj kommunikacii, oposredovannoj tekstom [Features of Intercultural Interaction in the Foreign Language Classroom and Factors Influencing the Process of Text-Mediated Intercultural Communication]. *Vestnik Tomskogo gosudarstvennogo universiteta – Bulletin of Tomsk State University*, 2 (154), 11–20 [in Russian].

Galskova, N. D., & Gez, N. I. (2006). *Teoriya obucheniya inostranny'm yazykam: Lingvodidaktika i metodika* [Theory of Foreign Language Teaching: Linguodidactics and Methodology]. Moscow: Akademiya [in Russian].

Glazy'rina, Ye. S. (2015). Autentichnost yazykovogo materiala kak faktor pov'sheniya motivacii studentov pri obuchenii inostrannomu yazyku dlya specialnyx celej [Authenticity of Language Material as a Factor in Increasing Student Motivation in Teaching a Foreign Language for Special Purposes]. *Vestnik Omskogo gosudarstvennogo pedagogicheskogo universiteta. Gumanitarnye issledovaniya – Bulletin of Omsk State Pedagogical University. Humanities Researches*, 3 (7), 135–137 [in Russian].

Kazakova, M. A. (2016). Autentichny'e tekstovye materialy v obuchenii inostrannomu yazyku [Authenticity of Language Material as a Factor of Authentic Text Materials in Foreign Language Teaching]. *Vestnik BGU. Obrazovaniye. Lichnost. Obshchestvo – Bulletin of BGU. Education. Personality. Society*, 4, 50–59 [in Russian].

Kosovych, O. V. (2017). Klasyfikatsiya i kriterii vidboru navchalnogo materialu dlia formuvannia anhlomovnoii audytyvnoii kompetentnosti studentiv [Classification and Criteria for Selecting Learning Material for the Development of English-Language Listening Comprehension Skills of Students]. *Pedagogichni nauki: teoriia, istoriia, innovatsiini tekhnolohii – Pedagogical Sciences: Theory, History, Innovative Technologies*, 214–224 [in Ukrainian].

Kuznetsova, I. N. (2016). Autentichny'e materialy' kak sredstvo razvitiya navy'kov chteniya v prepodavanii inostrannogo yazyka: kriterii vy'bora i preimushchestva [Authentic Materials as a Tool for Developing Reading Skills in Foreign Language Teaching: Selection Criteria and Benefits]. *Filologicheskiye nauki. Voprosy teorii i praktiki – Philological Sciences. Questions of Theory and Practice*, 7-1 (61), 182–185 [in Russian].

Lebedinsky, S. I., & Gerbik, L. F. (2011). *Metodika prepodavaniya anglijskogo yazyka kak inostrannogo* [Methods of Teaching English as a Foreign Language]. Minsk. [in Russian].

Metodika obucheniya inostranny'm yazykam (uchebnoye posobiye dlya studentov Instituta matematiki i mexaniki im. N. I. Lobachevskogo po napravleniyu «pedagogicheskoye obrazovaniye (s duumya profilyami podgotovki)» (2016) [Methods of Teaching Foreign Languages (Textbook for Students of the Lobachevsky Institute of Mathematics and Mechanics. The Teaching of Foreign Languages (Textbook for students of the N.I. Lobachevsky Institute of Mathematics and Mechanics in the Field of «Pedagogical Education (with Two Profiles)»]. Kазan: KFU [in Russian].

Pushkina, A. V. (2012). Obucheniye audirovaniyu kak bazovy'j komponent v processe podgotovki budushchix perevodchikov [Listening Training as a Basic Component in the Training of Future Interpreters]. *Polilingvialnost i transkulturnye praktiki – Polylingualism and Transcultural Practices*, 2, 72–78 [in Russian].

Seregin, G. M. (2011). Diagnostika urovnej ponimaniya uchebnogo materiala. *Innovacionny'e proe'kty' i programy' v obrazovanii – Diagnosis of Levels of Comprehension*, 3, 48–50 [in Russian].

Shenshina, A. P. (2014). Sovremennyye trebovaniya k audiovizualnoj srede na uroke anglijskogo yazy'ka [Current Requirements for the Audio-Visual Environment in the English Language Classroom]. *Molodoj uchenyj – Young Scientist*, 3, 1056–1060 [in Russian].

Shirina, M. S. (2018). Razvitiye mezhekulturny'x i mezhyazykovy'x svyazej na baze kulturno-obrazovatelnoj yazy'kovoj shkoly' [Development of Intercultural and Inter-Linguistic Communication in a Language School]. *Ucheny'e zapiski – Proceedings*, 1 (45), 31–37 [in Russian].

Kosovych O., & Sokol, M. (2020). Linguo-didactic aspect of formation of professionally-oriented lexical competence of students of the speciality «Jurisprudence». *ScienceRise: Pedagogical Education*, 2 (35), 4–7 [in English].

Kosovych O., Sokol M., Tsaryk O., Rybina N., et al. (2020). Native Language in the Process of Foreign Language Studying at the Higher School: Psychological Aspects of Bilingualism. *International Journal of Applied Exercise Physiology*, 9 (4), 80–89 [in English].

Дата надходження статті: «04» травня 2021 р.

Стаття прийнята до друку: «03» червня 2021 р.

Косович Ольга – завідувач кафедри романо-германської філології Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка, доктор філологічних наук, професор

Kosovych Olga – Head of the Department of Romano-Germanic Philology of Ternopil Volodymyr Hnatyuk National Pedagogical University, Doctor of Philological Sciences, Professor

Цитуйте цю статтю як:

Косович, О. (2021). Критерії відбору навчальних матеріалів у навчанні аудіюванню на старшому етапі загальноосвітньої середньої школи. *Педагогічний дискурс*, 30, 50–55. [doi: 10.31475/ped.dvs.2021.30.06](https://doi.org/10.31475/ped.dvs.2021.30.06).

Cite this article as:

Kosovych, O. (2021). Criteria for Selection of Educational Materials in the Training of Listening at the Senior Stage of the Secondary High School. *Pedagogical Discourse*, 30, 50–55. [doi: 10.31475/ped.dvs.2021.30.06](https://doi.org/10.31475/ped.dvs.2021.30.06).